

Alkotmánybíróság részére

Ügyszám: IV/2028/2022

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/2028-2/2022	
Érkezett: 2022 OKT 17. e-mail	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 8 db	du

[redacted] kérelmező – a
korábban már csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőnk, a Dr. Hidasi és Társai Ügyvédi Iroda
feliáró ügyvédként képviseli dr. Hidasi Gábor ügyvéd, [redacted]

[redacted] útján - az Alkotmánybíróságról szóló 2011.
évi CLI. törvény (Abtv.) 27. § alapján és az Alkotmánybíróság IV/2028-1/2022. számú, jogi
képviselőnk által 2022. szeptember 20. napján átvett végzése (a továbbiakban: Végzés) okán

kiegészített alkotmányjogi panasz-indítványt

az Abtv. 55. § (3) bekezdésében foglalt határidőben az alábbiak szerint, egységes szerkezetként adjuk
elő.

Kérjük, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Debreceni Törvényszék 6.P.20.399/2020/33.
ügyiratszámú elsőfokú ítéletének, valamint a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.239/2021/5.
ügyiratszámú jogerős ítéletének, továbbá a Kúria Pfv.III.21.484/2021/6. ügyiratszámú
felülvizsgálati ítéletének alaptörvény-ellenességét Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1)
bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog, az Alaptörvény XXVIII. cikk
(7) bekezdésében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog, az Alaptörvény XXIV. cikk (2)
bekezdésében meghatározott hatóság által okozott károk megtérítéséhez fűződő jog és XIII. cikk
(1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való alapjog megsértése miatt és az Abtv. 43. §-ban foglaltak
szerint semmisítse meg az alaptörvény-ellenes ítéleteket.

I n d o k o l á s

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje és a hiánypótlási határidő megtartottsága

A jelen alkotmányjogi panasszal támadott felülvizsgálati ítéletet jogi képviselőnk részére 2022. június
24. napján kézbesítették, így e panasz benyújtására nyitva álló határidő 2022. augusztus 23. napján járt
le. Ezen alkotmányjogi panaszt tehát határidőben terjesztettük elő.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az alkotmányjogi panasz eljárás megindításának feltétele alapvetően a rendes jogorvoslati lehetőségek
kimerítése. Jelen ügyben elsőfokú bírósággént a Debreceni Törvényszék járt el és hozott ítéletet,
amellyel szemben fellebbezéssel éltünk Ezt követően a Debreceni Ítéltábla hozta meg a
Pf.I.20.239/2021/5. számú, az elsőfokú ítéletet helyben hagyó jogerős ítéletét. A jogerős ítélet ellen a

[redacted]

rendes jogorvoslati lehetőség kizárt. A jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtottunk be a Kúriához, ami Pfv.III.21.484/2021/6. számon hozott hatályban tartó ítéletet. További rendkívüli perorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésre. Az ügyben perújítással nem éltünk.

c) Az indítványozó érintettsége

Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítéletek ránk nézve hátrányt fogalmaznak meg, ugyanis azok kereset (és ezáltal jogérvényesítés) elutasításáról rendelkeztek. A peres és felülvizsgálati eljárásban felperesként vettünk részt. Az ítéletek minket, mint jogi személyt is megillető tisztességes eljáráshoz, azon belül bírósághoz forduláshoz való alapjogunkat és a tulajdonhoz való alapjogunkat korlátozzák, ezért érintettnek minősülünk.

d) A tényállás

2006. december 15-én öt évre szóló együttműködési szerződést kötött a bécsi székhelyű [REDACTED] amelynek alapján a [REDACTED] 12 silós gépjárművet vett lízingbe az [REDACTED]. A felek 2008. január 16-án újabb együttműködési megállapodást kötöttek egymással, amelynek szövege annyiban tért el a korábbtól, hogy nem 12, hanem 17 silós gépjárműre vonatkozott. A [REDACTED] 2006. december 1-én négy bérleti szerződést kötött az [REDACTED] amelyek értelmében 2006. december 1-től 2011. december 1-ig bérbe vette a [REDACTED] forgalmi rendszámú [REDACTED] típusú silós pótkocsikat (a továbbiakban: pótkocsik) azzal, hogy azokkal – az együttműködési megállapodásnak megfelelően – kizárólag az [REDACTED] részére teljesít fuvarfeladatokat. Bár a pótkocsik ebben az időszakban az [REDACTED] tulajdonában álltak, azokat a Magyarországon vezetett gépjármű-nyilvántartás [REDACTED] tulajdonaként tüntette fel, a pótkocsik törzskönyvei is ezt tartalmazták. 2008. július 4-én a [REDACTED] adásvételi szerződéseket írtak alá, amelyek szerint a [REDACTED] megvásárolta [REDACTED] a pótkocsikat, mindezeket azonban a magyarországi gépjármű-nyilvántartásban egyik fél sem vezettette át. A [REDACTED] 2010-ben az „egyéb pénzügyi közvetítői tevékenységet” végző [REDACTED] Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: [REDACTED] Zrt.) segítségével akarta megvásárolni [REDACTED] a pótkocsikat. Ennek érdekében a pótkocsik tulajdonjoga az [REDACTED] Kft.-n, a gépjármű adásvétellel foglalkozó [REDACTED] Kft.-n és az [REDACTED] Zrt.-n keresztül [REDACTED] került volna, az önrészt meghaladóan [REDACTED] Zrt. fizette volna ki a vételárát ugyanezen cégeken keresztül [REDACTED] részére azzal, hogy [REDACTED] Kft. [REDACTED] Zrt. felé részletfizetést vállal. Ennek érdekében [REDACTED] 2010. június 30-án adásvételi szerződéseket kötött [REDACTED] a pótkocsikat eladta részére. Mind a négy adásvételi szerződés 6. pontja tartalmazta azt, hogy „A jármű addig az eladó tulajdonában marad, amíg a vevő azt 100% ki nem fizeti”. [REDACTED] 2010. szeptember 6-án ugyancsak adásvételi szerződéseket kötött [REDACTED] a pótkocsik eladásáról. Noha azok vételárát [REDACTED] nem fizette ki, [REDACTED] e megállapodásokban kijelentette, hogy a pótkocsik tehermentesek és az ő tulajdonát képezik. A szerződések megkötése után 2010. szeptember 13-án [REDACTED] ügyvezetője személyesen vette át az [REDACTED] a pótkocsik törzskönyveit, amelyeket – a tulajdonosváltások átvezetése céljából – továbbadott [REDACTED] részére. 2010. szeptember 14-én [REDACTED] megbízásából eljáró személy a pótkocsik átíratása érdekében a gépjármű nyilvántartást vezető hatósághoz fordult, bemutatva a pótkocsik forgalmi engedélyét, törzskönyvét, [REDACTED] és az [REDACTED] az [REDACTED] és a [REDACTED] valamint [REDACTED] és [REDACTED] között létrejött adásvételi szerződéseket. Az okmányiroda eljáró ügyintézője észlelte, hogy a pótkocsik a nyilvántartás szerint még [REDACTED] tulajdonát képezik, ezért a bemutatott okiratok alapján [REDACTED] tulajdonjogának

bejegyzésével együtt – hivatalból – átvezette a nyilvántartásban a köztes tulajdonosok tulajdonszerzését is, amelyről nem hozott alakszerű határozatot. A tulajdonátvezetés után 2010. szeptember 21-én ugyanazon közjegyzői okiratban két adásvételi szerződés jött létre, amelyek szerint egyrészt [REDACTED] az [REDACTED] Zrt.-nek, másrészt a [REDACTED] Zrt. a [REDACTED] eladta a pótkocsikat. Az okirat szerint a pótkocsiknak [REDACTED] nevére kiállított törzskönyvét [REDACTED] Zrt. volt jogosult birtokolni mindaddig, amíg [REDACTED] a teljes vételárat ki nem fizeti. [REDACTED] Zrt. és [REDACTED] a vételár fizetési kötelezettség biztosítására ingó zálogjogot is alapított a pótkocsikon az [REDACTED] Zrt. javára. [REDACTED] Kft. 2010. szeptember 29-én [REDACTED] EUR-t letétbe helyezett az [REDACTED] a pótkocsik vételárának fedezeteként. [REDACTED] nem fizette meg az általa megfizetni vállalt vételárat az [REDACTED] az ügyvezető a vételár céljára szolgáló összeget elsikkasztotta, emiatt a büntetőbíróság jogerős ítéletével megállapította a bűnösségét. A [REDACTED] 2010. október 4-én értesítette a [REDACTED] hogy a pótkocsik vételárát nem kapta meg. Figyelmeztette, hogy amennyiben [REDACTED] 8 napon belül sem tesz eleget a fizetési kötelezettségének, a pótkocsikat visszaveszi, vagy a vételárat [REDACTED] által 2010. szeptember 29-én nála letétbe helyezett [REDACTED] EUR-ból kiegyenlíti. Erről [REDACTED] tájékoztatta az [REDACTED] Zrt.-t, aki írásban azt válaszolta az [REDACTED] hogy a pótkocsik tulajdonjogát a nyilvántartás szerint az [REDACTED] Zrt. zálogjogával terheltlen a [REDACTED] megszerezte, a korábbi tulajdonosok elszámolási vitája mindezt nem érinti, így felszólította [REDACTED] hogy ne zavarja [REDACTED] a pótkocsik birtoklásában. Ugyanezen a napon az [REDACTED] Zrt. írásban értesítette erről [REDACTED] és annak ügyvezetőjét is, továbbá felszólította őket, hogy ne adják át a pótkocsikat az [REDACTED] mert azzal bűncselekményt követnek el. Eredménytelen egyeztetések után az [REDACTED] 2010. november 18-án levelet írt a [REDACTED] amelyben kifejtette, hogy miután [REDACTED] a vételárat nem fizette ki, a pótkocsikat „lefoglalja” és azok használatát a továbbiakban nem biztosítja [REDACTED] részére. Kijelentette azt is, hogy a 2008. január 16-án kelt ötéves együttműködési szerződést 2010. november 30. napjával felmondja. A [REDACTED] a pótkocsikat 2010. november 26-án visszaadta az [REDACTED] részére, és [REDACTED] Zrt.-vel kötött szerződés megszegése okán [REDACTED] forint önrész (értsd: előleg) visszafizetésére pert indított az [REDACTED] Zrt. ellen. E perben a bíróságok teljes körűen helyt adtak a keresetnek, megállapítva, hogy [REDACTED] Zrt. szerződést segezt, és felelős a teljesítési segédeiért is. Ezt követően [REDACTED] két újabb – sikertelen - peres eljárást indított a [REDACTED] Zrt. ellen szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránt. A bíróságok a keresetet azért utasították el, mert álláspontjuk szerint [REDACTED] mint teljesítési segéd magatartásáért [REDACTED] Zrt. felelőssége nem áll fenn. [REDACTED] munkatársa sikkasztotta el azt a vételárat, amit [REDACTED] ki kellett volna fizetnie.)

[REDACTED] 2018. december 28-án megállapodást kötött a [REDACTED] kérelmezővel, amelyben a kérelmezőre engedményezte a [REDACTED] Megyei Kormányhivatallal (a továbbiakban: kormányhivatal) szembeni kártérítési követelését [REDACTED] forint és annak 2010. november 30-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata erejéig. A szerződés szerint a követelés ténybeli és jogi alapját [REDACTED] 2018. december 21-én a kormányhivatal tudomására hozta. A kérelmező az engedményezett követelés érvényesítése érdekében 2019. január 25-én indított pert a kormányhivatal ellen, amelyben arra hivatkozott, hogy az okmányiroda jogellenesen és felróhatóan járt el akkor, amikor az [REDACTED] és a [REDACTED] közötti adásvételi szerződésekben foglalt tulajdonjog fenntartást figyelmen kívül hagyva, bejegyezte [REDACTED] és [REDACTED] tulajdonjogát, ezzel kárt okozva [REDACTED]. Állította, hogy az [REDACTED] emiatt mondta fel az együttműködési megállapodást. A bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította, megítélése szerint az okmányiroda hibájából eredő károkért – jogutódlás hiányában – a kormányhivatal nem köteles helytállni. A [REDACTED] Kft. és a felperes 2019. május 1-én „Módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt megállapodás követelés engedményezéséről” címmel újabb okiratot írt alá. Ebben a 2018. december 28-án aláírt engedményezési szerződésüket módosították oly módon, hogy megállapították: az átruházott követelés

a bíróság jogi álláspontjától függően a kormányhivatallal [redacted] Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalával vagy [redacted] Megyei Jogú Város Önkormányzatával szemben áll fenn.

Az elsőfokon eljáró Debreceni Törvényszék vizsgálta a [redacted] Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala és a [redacted] Megyei Jogú Város Önkormányzata által benyújtott elévülési kifogást. A Debreceni Törvényszék kifejtette, hogy a követelés öt éves elévülési ideje 2010. november 30-án kezdődött el, és ezt nem szakította meg az a tény, hogy a [redacted] 2015. szeptember 28-án pert indított [redacted] Zrt. ellen. A Törvényszék álláspontja alapján a megszakadást minden esetben személyre vetítve kell vizsgálni, továbbá álláspontja szerint a kérelmező nem hivatkozott egyéb olyan körülményre, amely az alperesekkel szemben fennálló követelés elévülését megszakította volna. Megítélése szerint nem vezetett az elévülés nyugvásához az sem, hogy [redacted] az igényét először a vele szerződéses jogviszonyban álló [redacted] szemben érvényesítette. Megjegyezzük, hogy az [redacted] Zrt. az állami tulajdonú Magyar Fejlesztési Bank leánycége. Megjegyezzük azt is, hogy 2015. december 7. napján a Nyíregyházi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság, a szerződésszegéses kárfelelősség jogalapját illetően [redacted] számára kedvező ítéletet hozott, azaz kimondta, hogy a szerződésszegéssel okozott kárért [redacted] Zrt. felelős.

A Törvényszék érvelése szerint a [redacted] alaptalanul hivatkozott arra is, hogy az elévülés mindaddig nyugodott, amíg a [redacted] ügyvezetője meg nem ismerte [redacted] 2011. február 8-án tett tanúvallomását. Rámutatott arra, hogy a [redacted] ügyvezetőjének már 2010. november 30-a előtt pontos tudomása volt a pótkocsik tulajdonjogi helyzetéről, arról, hogy a [redacted] tulajdonjogát a gépjármű-nyilvántartásba bejegyezték. Hangsúlyozta, hogy mindez benne volt az általa is aláírt közjegyzői okiratban, amely a [redacted] és az [redacted] Zrt. között létrejött adásvételi szerződést tartalmazta. Kiemelte azt is, hogy [redacted] tulajdonjogának bejegyzése nélkül nem lehetett volna bejegyezni [redacted] tulajdonjogát sem, amellyel az ügyvezetőnek szintén tisztában kellett lennie. Utalt arra, hogy az előzményi perekben született ítéletek szerint [redacted] ügyvezetője tudta azt is, hogy [redacted] a [redacted] kötött szerződésének megfelelően fenntartotta a tulajdonjogát a vételár teljes kiegyenlítéséig. Mindezek alapján Debreceni Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az elévülés [redacted] tanúvallomásának megismeréséig nem nyugodott, hiszen [redacted] minden olyan adatot ismert, amely alapján az okmányiroda hibájára alapított kártérítési igényét az öt éves elévülési időn belül érvényesíthette volna. A Nyíregyházi Törvényszék 2018. április 1. napján engedélyezte a büntető per irataiba való betekintést. E büntetőperben tett tanúvallomást [redacted] az okmányiroda ügyintézője. A [redacted] - ügyvezetője útján – ekkor szerzett tudomás [redacted] tanú vallomásáról.

A Debreceni Törvényszék álláspontja szerint azt a követelményt, hogy a [redacted] a rá engedményezett kártérítési követelést 2019-ben téves jogértelmezés miatt érvényesítette a kormányhivatallal szemben, csak akkor lehetett volna az elévülés nyugvása körében értékelni, ha a pert a felperes az elévülési időn belül megindította volna. Rámutatott arra, hogy mivel a pert 2015. november 30-ig a felperes nem indította meg, a követelés elévült, így a jogutódlással kapcsolatos téves jogértelmezés nem vezethetett az elévülés nyugvásához, azért az bírósági úton már nem érvényesíthető. Megjegyezzük, hogy arról, hogy nem a Kormányhivatallal szemben kell a követelést érvényesíteni, jogszabályból nem szereztünk tudomást. A Kormányhivatal elleni perben, okirati bizonyítás révén derült ki, hogy a Kormányhivatal és a helyi önkormányzat szerződést kötött, és ezen alapszik az, hogy a kárfelelősség nem szállt át a Kormányhivatalra.

Kétségtelen, hogy a 2012. évi XCIII. törvény – Jtv. - 2.§ (1) bekezdése arról szól, hogy a települési önkormányzatok mindazon vagyona és vagyoni értékű joga (a továbbiakban együtt: államigazgatási feladat ellátását biztosító vagyon), amely a jogszabály által meghatározott, átvételre kerülő államigazgatási feladatok ellátását biztosítja, 2013. január 1-jén - a feladat ellátásának időtartamára - az állam ingyenes használatába kerül. A használati jogot a fővárosi és megyei kormányhivatal gyakorolja. E törvényhely (1a) bekezdése viszont úgy fogalmaz, hogy „Az államigazgatási feladat

ellátását biztosító vagyon alatt az átvett államigazgatási feladathoz kapcsolódó valamennyi jogot és kötelezettséget, valamint ingó és ingatlan vagyont is érteni kell.” Az, hogy *az államigazgatási feladat ellátását biztosító kötelezettség az állam ingyenes használatába kerül*, és a kötelezettségeket a kormányhivatal használja, alapos okkal és a józan logikával úgy értelmezhető, hogy mindaddig, amíg az államigazgatási feladatot a megyei (fővárosi) kormányhivatal látja el, a „használatba” adott/kapott, és ebből logikusan következően, a használatba adást/kapást megelőzően már létezett kötelezettségek őt terhelik. Más értelmezés teljesen ésszerűtlen. Használatba adni csak azt lehet, ami már létezik, de eltérő szemlélet esetén is igaz, hogy a jövőben keletkező kötelezettségek használata a kötelezettségek terheinek viselését jelenti. Józan logikával nem értelmes, hogy az állam az önkormányzati kötelezettségeket (pl. kárkötelezettségeket) használatba kapja, és ténylegesen a kormányhivatal használja, de amikor ezeket teljesíteni kell, az annak a dolga, akitől a kötelezettség használatát ingyenesen elvonták.

Utalunk az Alaptörvény 28. cikkére: „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

A Jtv. preambuluma így szól: „Az Országgyűlés a Jó Állam kialakítása érdekében, a törvényesen és átláthatóan működő, a közszolgáltatásokat maradéktalanul biztosító Állam működési feltételeinek a megteremtése, valamint a helyi államigazgatási rendszer megújítása, hatékonyságának további növelése és a struktúrájának átláthatóbbá tétele érdekében a következő törvényt alkotja.” A 2.§ indokolása többek között ezt tartalmazza: „Az államigazgatási feladatellátással érintett vagyon átadás-átvételi megállapodás megkötésével kerül átadásra, amit a kormány megbízott és a polgármester, valamint a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. elnöke köt meg. Az átvett vagyon kezelője a fővárosi és megyei kormányhivatal.” Mindezt a használatba adott kötelezettségekre adaptálva nyilvánvalóvá válik, hogy menthető okból nem lehettünk képesek felismerni, hogy a kárfelelős nem a megyei kormányhivatal, hanem az Alperes. Bátorkodunk feltételezni, hogy ezt maga az Alperes sem ismerte. A 218/2012.(VIII.13.)Korm r. 2. számú melléklete 2014. szeptember 5. óta nem hatályos, míg maga a rendelet 2015. április 2. óta nem. A rendelet 6/2. számú mellékletében ez áll: „Folyamatban lévő és átvételre kerülő munkajogi, büntetőjogi, kártérítési és államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére irányuló perek, végrehajtási eljárások” Ha a vagyon állam (azaz a kormányhivatalok) használatába adásáról szóló rendelet az önkormányzatok ellen folyamatban lévő államigazgatási jogkörben okozott károk iránti pereket „használatba” adja, senki nem gondolhat arra, hogy a használat nem okoz perbeli jogutódlást, és a használatba adást követően induló pereket nem eleve a kormányhivatalok ellen kell megindítani. Itt is utalunk az Alaptörvény 28. cikkére. Az értelmezhetetlen vagy félreérthető jogalkotás következményei nem voltak terhelhetők jogelődünkre és ránk. Az így szövegezett jogszabályok esetén a rPtk. 326.§ (2) bekezdésének alkalmazása különösen indokolt, mégpedig úgy, hogy az ilyen normaszövegeket eleve menthető oknak kell tekinteni.

A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ezt követően a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság előtt Pfv.III.21.484/2021. ügyszámmon eljárás volt folyamatban, amely a Kúria Pfv.III.21.484/2021/6. sz. határozatával zárult. A Kúria ezen határozatával az első- és másodfokú bírósággal egyező döntést hozott.

e) Az indítvány befogadhatósága

Az állított alapjogsérelem az ítéleteket érdemben befolyásolták, valamint az alapjogi jogsérelem okán felmerült kérdés alkotmányjogi jelentőségű. A Kúria ítélete kizárólag az elévülés

jogintézményének intuitív alkalmazásával, az elévülés nyugvását okozó bizonyított körülmények figyelmen kívül hagyásával tartotta hatályban a jogerős ítéletet. Mindez a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét okozta.

A Kúria ítélete nem merítette ki a felülvizsgálati kérelem korlátait. A kúriai ítélet valójában nem a felülvizsgálati kérelmet, hanem az alperesi ellenkérelmet vonta a felülvizsgálat körébe. A Kúria az általunk felvetett érdemi érveléssel és a kapcsolódó jogkérdésekkel nem foglalkozott, így az ítélete egyrészt mulasztásban, másrészt az Alaptörvény 28. cikkével ellentétes, megalapozatlan bírói jogértelmezésben megvalósuló alapjogsérelmet okozott, és ez a döntést érdemben befolyásolta. A Kúria mindezzel megsértette a bírósághoz forduláshoz és tulajdonhoz való alapjogunkat.

A fenti kérdéskör alkotmányjogi jelentőséggel bír. Az Alkotmánybíróság következetes joggyakorlata értelmében az elévülés jogintézménye a tisztességes eljáráshoz való jog és e jog részjogosítványának, a bírósághoz fordulás jogának alapjogot nem sértő korlátja lehet. Jelen ügyben azonban nem egyszerűen az elévülés alkalmazása, mint alapjogi korlát valósult meg azzal, hogy a bíróságok az elévülés kezdőnapját egy olyan eseményhez kötötték, amellyel mi kellő körültekintéssel, megalapozottsággal, jogszerűen nem lehettünk tisztában. Az minősült alapjogsértőnek, hogy a bíróságok az elévülés szabályait alaptörvény-ellenesen, és a jogszerűség és a józanész zsinórmértékét túllépve alkalmazták. Ez az oka annak, hogy a jogerős és kúriai ítélet az elévülés jogintézményét alapjogsértően alkalmazta. Ez az oka annak, hogy e jogalkalmazás annak ellenére sem tekinthető összegegyeztethetőnek a tisztességes eljáráshoz való alapjoggal, hogy önmagában – megfelelő jogszabályi feltételek és jogalkalmazás esetén – az elévülés valóban lehet a jogérvényesítés korlátja.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

f) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek megjelölése

A Kúria ítélete, a jogerős ítélet és az elsőfokú ítélet az Alaptörvény alábbi rendelkezéseit sérti:

- *Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.*
- *Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.*
- *Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.*

g) A megsemmisíteni kért bírói határozat alaptörvény-ellenességének indokolása

ga) Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme; a bírósághoz való fordulás joga részjogosítványának a sérelme, önkényes bírói jogalkalmazáson keresztül tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme

Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán

megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára, lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.

A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezésére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatot a 3025/2016. (II. 23.) AB határozat ekként foglalta össze: „egy eljárás tisztességeségét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban, így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a *bírósághoz fordulás joga* [...] a tárgyalás igazságosságának biztosítása [...], a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése [...], a törvény által létrehozott bíróság [...], független és pártatlan eljárása [...], illetve a perek észszerű időn belül való befejezése [...]”.

Azt a speciális helyzetet érintően, amikor az indítványozó (ügyfél) csak a hatóság által megjelölt határidőn belül jogosult jogának bírósági úton történő érvényesítésére, a *bírósághoz fordulás jogával* összefüggésben az Alkotmánybíróság több határozatában is állást foglalt. **A 9/2017.(IV.18.)AB határozatban a testület egyértelműen kinyilvánította, hogy a Kormányhivatal téves tájékoztatásának megfelelő jogorvoslati határidőben előterjesztett, de a bíróság által elkésettnek minősített kereset esetében, a felülvizsgálati kérelmet elkésettség okán elutasító bírósági végzés elzárta a felet a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségétől, az alapjogsérelem pedig érdemben befolyásolta a bíróság döntését, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére került sor.**

A 18/2017.(VII.18)AB határozat szintén a bírósághoz fordulás jogával kapcsolatban fejtette ki, hogy az Alkotmánybíróság a ténymegállapítás helyességét az alkotmányjogi panaszban előadottak és a bírósági iratok alapján azért kérdőjelezte meg, mert megítélése szerint *a bíróság a fellebbezés elutasításáról a közvetlen alapjogi vonatkozás figyelembevétele nélkül határozott, és az indítványozó érvelésére nem válaszolt.* Az eljárási típusú alapjogok érvényesítése kapcsán az Alkotmánybíróság nem tudná megfelelően teljesíteni alaptörvényvédő feladatait, ha csupán a jogszabályi rendelkezések alkotmánnyal összhangban álló értelmezési tartományát jelölhetné ki, de – az iratokból megállapíthatóan – nyilvánvalóan alapjogsértő eljáráson alapuló (és adott esetben a törvényi rendelkezésekkel egyértelműen ellentétes) bírósági határozatot nem semmisíthetné meg.

A hatóságok által megadott határidőnek a bírósághoz fordulás jogát érintő kérdésében foglalt állást a 10/2017.(V.5.)AB határozat. A testület – korábbi gyakorlatával összhangban – e határozatában is rögzítette az alapjog korlátozás garanciális feltételeit, különös tekintettel a tisztességes eljáráshoz való jogra, valamint kimondta, hogy **„nem kényszeríthetők a közigazgatási cselekmények megtételére jogosultak általánosságban arra, hogy maguk kövessék figyelemmel a közigazgatási szereplők, különösen a hatóságok cselekményeit, hacsak ezt valamely nyomós nem indokolja.”**

Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata és az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban Egyezmény vagy EJE) figyelembevétele kapcsán megállapította, hogy a fordított ekvivalencia-elv a gyakorlatban azt jelenti, hogy az EJE védelmi rendszere csupán minimumkövetelmény, amelyre az Alkotmánybíróság figyelemmel van, és köti a védelmi szinttel legalább azonos védelmi szint biztosítása [4/2013.(II.21.)AB határozat, Indokolás [19]] szükséges. Az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése szerint mindenkinek joga van arra, hogy

bírósághoz forduljon „polgári jogaival és kötelezettségeivel” kapcsolatban. A 6. Cikk 1. bekezdése magában foglalja a „bírósághoz való jogot”, amelynek egyik aspektusa a hozzáférés joga, azaz polgári ügyekben a bíróság előtti eljárás megindításához való jog (*Goldier kontra Egyesült Királyság*, § 36). Továbbá, a bírósághoz való jogba nemcsak eljárás megindításának joga tartozik bele, hanem a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jog is. (*Kutic kontra Horvátország*, § 25 és § 32)

A „bírósághoz való jog” és az ahhoz való hozzáférés joga nem abszolút. Korlátozásoknak vethetők alá, de ezek nem szűkíthetik vagy csökkenthetik az egyének hozzáférését olyan módon vagy mértékben, amely már ezen jog lényegét szüntetné meg (*Philis kontra Görögország*, § 59; *De Geouffre de la Pradelle kontra Franciaország*, § 28, és *Stanev kontra Bulgária* [GC], § 229). Korlátozás lehet például az elévülés (*Stubbings és mások kontra Egyesült Királyság*, §§ 51-52). Mindazonáltal **az alkalmazott korlátozásoknak, így az elévülésnek sem szabad olyan módon vagy mértékben szűkítenie vagy mérsékelnie az egyén hozzáférését**, amely kizárja a bírósághoz hozzáférés lényegét. A korlátozás nem összeegyeztethető a 6. cikk 1. bekezdésével, ha nincs „legitim célja”, és nem mutatható ki „ésszerű arányossági kapcsolat az alkalmazott eszközök és az elérni kívánt cél között” (*Ashingdane kontra Egyesült Királyság*, § 57; *Fayed kontra Egyesült Királyság*, § 65; *Marković és mások kontra Olaszország* [GC], § 99). **Semmilyen jogszabályt nem alkalmazhat a bíróság úgy, hogy azzal önkényesen elzárja a feleket a bírósághoz fordulástól.** Így még az egyébként e jog korlátjaként is értelmezhető **elévülési szabályokat sem forgathatja ki önmagából úgy, hogy a jogalkalmazás ezáltal önkényessé és öncélúvá váljon.**

A fenti elvek érvényesülése jelen ügyre

A jogerős ítélet, illetve a Kúria az ügy érdemét meghatározó jelentőséggel állapította meg, hogy a felperesnek, valamint ügyvezetőjének és munkavállalóinak tudna kellett volna arról a tényről, hogy az engedményezett követelés az engedményezéskor már elévült, ugyanis a 2010. november 30., mint az elévülés kezdő napja nem a felperes, illetve jogelődje által felismerhető nyilvánvaló tényként jelentik meg az ítéletekben, hanem mint a bíróságok jogellenes ténybeli és jogi következtetése. Az engedményező [REDACTED] től és az engedményes [REDACTED] től nem volt elvárható, hogy az általuk megismert, más – általuk indított - perekben született ítéletek alapján arra a következtetésre vagy tényfelismerésre jusson, hogy engedményezett követelés elévülése 2010. november 30. napján kezdődött. Bizonyítottná vált ugyanis az a tény, hogy a gépjármű-nyilvántartási eljárást lefolytató okmányiroda nem hozott alakszerű határozatot a változás bejegyzéséről, és az is bizonyított volt, hogy semmilyen tájékoztatást nem adott a jogorvoslat lehetőségéről, annak határidejéről. Ebből okszerűen következik, hogy az engedményező [REDACTED] Kft., mint jogelőd) nem szerezhette tudomást a jogszerűtlen eljárás jogorvoslati következményeiről, továbbá a kárfelelősségről és annak kezdő időpontjáról. A 9/2017.(IV.18.) AB határozatban vizsgált alkotmányossági kérdés tehát a jelen ügyben is értékelendő, és az említett AB-határozathoz képest is hangsúlyosabb: ahogyan a közigazgatási szerv téves tájékoztatása, úgy a tájékoztatás elmaradása is félrevezető, és lehetetlenítheti a későbbi jogérvényesítést.

A jogerős ítélet indokolása a [64] bekezdésben kifejti, és önhibaként rója fel, hogy „a kötelezett személyét maga számára tisztázza”. A másodfokú bíróság szerint a jogelődünk egyéb úton szerezhette információkat a peresített követelés létrejöttéről. Meggyőződésünk, hogy az állampolgárral szemben nem az a jogállami követelmény, hogy legyen bizalmatlan a hatóságokkal, eljárásukkal és döntéseikkel szemben, hanem ennek éppen az ellenkezője. Ennek

megfelelően igaz az is, hogy az ügyféllel szemben nem az az elvárás, hogy gyanakvóan kutakodjon a hatóságok ellenében, és gyűjtsön adatokat a jogérvényesítéshez. Az az életszerű, és az ügyfél szempontjából az az alkotmányos és eljárásjogi evidencia, hogy azt a szerződéses partnert tekinti felelősnek a neki okozott kárért, aki a szerződést megszegte. Az is életszerű, hogy nem jelenthetett a közhatalmi jogkört gyakorlót a jogszabályból adódó felelőssége és annak érvényesíthetősége alól mentesítő körülményt, ha a felelősséget teremtő vagy áttelepítő jogszabály nem felelt meg az alaptörvény jogalkotással szembeni elvárásainak sem az érthetőség, sem a józan logika szempontjából. Alaptörvényi szempontból az is kizárt, hogy nem terjedhetett ki a károsultra annak a megállapodásnak a hatálya, amelyet a károkozó közigazgatási szerv egy másik közigazgatási szervvel kötött a kárfelelősségről, és amelynek léte és tartalma csak a jogérvényesítésről szóló perben, bizonyítás eredményeként vált ismertté még a bíróság számára is. Ahogyan a téves jogorvoslati tájékoztatás is sérti a bírósághoz fordulás jogát, ha a jogérvényesítési határidőt az elévülési időn túli időpontban határozza meg, úgy igaz ez a bíróság érdemi döntésére is, ha ebből az derül ki, hogy a felperes által fel nem ismerhető körülmények miatt az elévülés kezdete olyan nap, amelyhez képest az 5 éves elévülési idő már eltelt.

A jogerős ítélet azt is teljességgel figyelmen kívül hagyta, hogy [REDACTED] (a jogelőd) csak az [REDACTED] Zrt. elleni perben szerzett tudomást [REDACTED] hatósági ügyintéző büntetőeljárás során tett 09000/337/2010/bü. ügyiratszámú tanúvallomásáról. Ez az a tény ugyanis, amely nyilvánvalóvá tette jogelődünk számára a közhatalom gyakorlása körében elkövetett, a károkozási láncban elhelyezkedő hibát, az ebből eredő felelősséget és a hatósággal szembeni kárigényt.

Az elévülési szabályokat a Kúria akként alkalmazta, hogy szemben a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal, a felülvizsgálatot csak abban a körben folytatta le, hogy „*a felperes vagy jogelődje objektíve mikor került abba a helyzetbe, hogy igényét akadálytalanul érvényesíthesse*” (Indokolás [60]). A jogerős ítélet és a Kúria pusztán azt vizsgálta, hogy a jogelődünk mikortól nem volt „objektíve” akadályozva abban, hogy az alperessel szemben kárkövetelést érvényesítsen.

Ebben a körben kivételes jelentősége van annak a másodfokú bíróság által támasztott sajátos többletkövetelménynek, amelyen a Kúria sem változtatott: egy olyan időszakban (2013-2015 között) találta megindíthatónak a közhatalom gyakorlásával okozott kár iránti pert, amit a jogelődünk akkor, alakszerű határozat, jogorvoslati tájékoztatás, a kárért felelős személyről szóló információk hiányában, és az [REDACTED] Zrt. ellen folyó perekben született, szerződésszegésért fennálló felelősséget meghatározó ítéletek okán sem tudott volna megindítani. **A bíróságok tehát a közhatalom gyakorlásával okozott kár iránti igényérvényesítést 2013-tól tartották lehetségesnek, ami logikusan azt jelenti, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár iránti első per az elévülési időn belül indult.** Ebben derült ki, hogy a kárfelelős a károsult számára csak peres bizonyítás eredményeként volt felismerhető, mert nem jogszabályon, hanem megállapodáson alapul. Az a bírósági határozat, amely önhibát állított ott, ahol igazoltta vált, hogy a rPtk. 326.§ (2) bekezdés szerinti mentességi körülmény volt a követelésérvényesítés akadálya (jogerős ítélet, amelyből a szerződő félre, mint kárért felelős személyre kell következtetni, a kárért felelő közigazgatási szerv felismerhetetlensége) egyrészt átlépte a bíróságok ítélkezési tevékenységének alkotmányos határát (*tanácsadó bírói attitűd*), másrészt elnehezítette a jogérvényesítést, praktikusán elzárt tőle, valamint a kirívóan nagy pertárgyérték miatt súlyos anyagi veszteségek viselésére kötelezett.

Ahogyan az Alkotmánybíróság már korábban kimondta, nem elvárható, hogy a fél az igényérvényesítés érdekében rendkívüli, szinte tényfeltáró nyomozati intézkedéseket tegyen. Az, hogy a jogelődünk a folyamatban lévő perben és nem korábban, illetve nem másképpen, mint az érintett ügyintéző büntetőügyben tett tanúvallomása révén ismerhette meg a hibás hatósági eljárást

tényét, és a felelős közigazgatási szervről is csak peres bizonyítás révén lehetett tudomást szereznie a felelős személyt illetően, olyan súlyú tény, amit az eljáró bíróságoknak a Ptk. 326.§ (2) bekezdése során, a menthetőségi körülmények között értékelniük kellett volna. Ennek elmulasztása, és az, hogy csak 2010. november 30-ához képest vizsgálták az követelésérvényesítés „objektív” lehetőségét, azt is csak az időmúlás körében, lényegében elzárt a bírósághoz fordulás jogától, és azt formálissá tette.

A rPtk. elévülés nyugvására vonatkozó szabálya menthető okról szól. Ennek kivételes és rendkívüli okként történő bírói interpretálása sem jelentheti azt, hogy a kivételességet és a rendkívüliséget a bíróságok úgy értelmezzék, amely alaptörvényséreelmet eredményez. A menthető ok értelmezése során is irányadó az Alaptörvény 28. cikke. A rPtk. 326.§ (2) bekezdésének nem az a célja, hogy az igazoltan menthető, elháríthatatlan vagy olyan ok esetében, amelyet maga a jogalkotás és az igazságszolgáltatás okoz, kizárja a bírósághoz fordulás lehetőségét. A gépjármű-nyilvántartási eljárás kapcsán jogelődünk nem gyakorolt ügyféli jogokat. A hatóság nem értesítette. A hatóság eljárása és döntése ellen nem élhetett jogorvoslattal. Az elévülés nyugvása menthető ok esetében nem csak azt a vizsgálatot igényli, hogy az adott ok fennállt-e, hanem hogy valóban életszerű-e, hogy a követelés érvényesítését gátolta. Akadályt jelent az is, ha a kárigény a szerződésszegésért fennálló felelősség alapján részben sikeres (tehát a jogalap fennálltára bírósági határozat alapján lehet-e következtetni).

Az Alkotmánybíróságnak és az EJEB gyakorlatnak megfelelően az egyedi, elévülési szabály alkalmazása során a bíróságoknak az arányos jogkorlátozást megvalósító vizsgálatot individualizált módon kell elvégezniük. Ez szükségképpen jelenti, hogy nem a bizonyított tényekre tekintet nélkül, tehát abból kell levonni következtetéseket, hogy mikor kezdődött az elévülés, meddig tartott az 5 év, ha a vizsgálat tárgya az elévülés nyugvását okozó menthető ok. A Kúria éppen azért és egyedül azért nem adott helyt a felülvizsgálati kérelmünknek, mert annak a vizsgálatát kerülte meg, hogy a menthető ok értékelése tekintetében a jogerős ítélet nem sért-e Alaptörvényből is fakadó jogérvényesítési, tisztességeségi és bírósághoz fordulási elvárásokat; életszerű akadályt jelentettek-e a bizonyított tények, és ezek elhárítása az adott helyzetben általában elvárható volt-e. A közigazgatási jogkörben okozott károk érvényesítése körében a menthető októl való eltekintés, vagy ezen ok megszűnésének téves kontemplálása (a hatósági hibáról való tudomásszerzés, azaz 2018. április 1-i időpontnál korábban helyezése), valamint a kárfelelős iránti „utánajárás” elvárása úgy, hogy ez a bírósághoz fordulás jogának feltétele, alapjogi szempontból aránytalan korlátozás.

A menthető körülmény megszűnésének napját attól az időponttól kell számítani, amikor a jogosult az adott helyzetben elvárhatóan szabadulhatott a követelésérvényesítést gátló helyzetből. Ennek a vizsgálata elmaradása egészen biztosan nem azt az elvárást támasztja a bíróságokkal szemben, hogy egyszerű dátumokhoz és időmúláshoz kössék a ténybeli és jogi következtetéseiket. Megjegyezzük továbbá, hogy a rPtk. 326.§ (2) bekezdése a jogszabályszöveg egyszerű nyelvtani szerkezete és szavainak félre nem érthető jelentése okán nem csak azt fejezi ki, hogy a menthető ok kizárólag szubjektív elemekben, személyes mulasztásban, ebből eredő felelősségben jelentkezhet. Ha a menthető ok objektíve elháríthatatlan, vagy csak az adott helyzetben általában el nem várható erőfeszítésekkel hárítható el, a bírósághoz fordulás jogát a kárigényt elbíró bíróságok nem korlátozhatják az elévüléssel. Mindezt az alapul szolgáló perben és felülvizsgálati eljárásban a bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot (részjogosítványként a bírósághoz fordulás jogát) sértően alkalmazták a régi Ptk. 324. §, 326. § (2) bekezdését, mely alapjogsérelem első,

másodfokú és felülvizsgálati eljárásra kihatása okán az alapítéletre kiterjedő hatállyal van helye a támadott a bírósági ítéletek megsemmisítésének.

gb.) Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme, az indokolt bírósági döntéshez való jog, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog együttes sérelme

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részének tekinti az *indokolt bírói döntéshez való jogot* is. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e.

Az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. [összefoglalóan lásd: 7/2013.(III.1.)AB határozat].

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatban foglalta össze. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját (22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]), azonban a jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata számos követelményt határozott meg, amelynek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek. E követelmények vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány alatt és az Alaptörvény hatálybalépését követően is következetes volt.

Az Alkotmánybíróság a hatékony jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő határozatok tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette (35/2013.(XI.22.)AB határozat, Indokolás [16]). További elemként határozta meg a jogorvoslati fórum abbéli képességét, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a sérelmet a döntésre visszaható módon orvosolja. **Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát** (3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37], 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]).

A jogorvoslat ténylegességének követelménye, vagyis az, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, **két elemet foglal magában:**

- a) a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják-e jogszabályi előírások,
- b) **milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága** (2/2013.(I.23.)AB határozat, Indokolás [35], [37], 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]).

Feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja (9/2017.(IV.18.)AB határozat, Indokolás [21]). Az Alkotmánybíróság az ingatlan-nyilvántartások közhitelessége kapcsán kiemelte, hogy a forgalom biztonságával szemben megfelelő védelemben kell részesíteni a sérelmet szenvedett felet is, mely jogorvoslatnak a jogi korlátjait a korlátozás arányossága alatt kell vizsgálni [3152/2013.(VII.24.)ABH határozat, Indokolás [35].

A fenti elvek érvényesülése az adott ügyben

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 406.§ (1) bekezdése határozza meg a kúriai felülvizsgálat alapját, amely az ügy érdemére kiható jogszabálysértés esetén teszi lehetővé felülvizsgálati kérelemnek történő helytadást. A Pp. 408.§ (2) bekezdése szerinti esetkörök nem voltak alkalmazhatók. Ekként a Kúria a Pp. 420.§ és Pp. 424.§ keretei közötti felülvizsgálati jogkört gyakorolt.

A felülvizsgálati kérelmem 3. oldalán előadtuk, hogy a bírósági gyakorlatot milyen vonatkozásban alkalmazták jogszabálysértő módon. Előadtuk, hogy másodfokú bíróság mely jogszabályok alkalmazását mulasztotta el, és az az ügy érdemére kihatott. Részletes indokát adtuk annak, hogy a 218/2012.(VIII.13.) Kormányrendelet és a 2012. évi XCIII. törvény alkalmazásának milyen okokból van helye az elévülés nyugvása körében. Felülvizsgálati kérelmem 82-86. pontjai között a másodfokú eljárásban történt kirívóan okszerűtlen, iratellenes következtetéseket tartalmazó ítéleti tényállásra és jogi következtetésre alapozva kértük a Kúriát elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalára, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első-vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítására [Pp. 424. § (3) bek.].

A felülvizsgálati ítélet nem utal arra, hogy a fenti jogszabályhelyeket miért rekesztették ki jogszerűen az elévülés nyugvásának vizsgálatakor. Miközben a Kúria rutinszerűen hivatkozta az ítélet [55] bekezdésében, hogy a felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálta a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, az ítéletből ez nem vezethető le tartalmilag. A mindössze egy oldal terjedelmű érdemi indokolás (kúriai ítélet, Indokolás [56]-[62]) semmilyen módon nem reflektál a felülvizsgálati kérelem azon részeire, amelyek az iratellenes bírói ítéletekre vonatkoznak (kérelem 82-86. pontjai). Bár a Kúria a felülvizsgálati kérelmünket sommásan ismertette az ítélet [51]-[52] bekezdésében, a bizonyítottság kérdését, a bizonyítékok másodfokú bíróság általi felülmérlegelését az indokolásból kitűnően nem vizsgálta. Ez azt jelenti, hogy a Kúria a felülvizsgálati jogkört jogellenesen és okatlanul szűkítette; rendkívüli perorvoslati jogkörét alaptörvény-ellenesen, szűkebben gyakorolta, mint az törvényesen szükséges. Ennél fogva fennáll a Kúria ítéletének az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütköző jellege.

A Kúria az indokolási kötelezettségének a kifejtettek értelmében nem tett eleget. A felülvizsgálati kérelmünk érvrendszerére nem reagált. Hiányos indokolású ítéletével sértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, az indokolt bírói döntéshez való jogunkat.

gc) Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tulajdonhoz való jog sérelme, az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésében foglalt hatóság által okozott károk megtérítéséhez való jog

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. Mindezt az Alkotmánybíróság a 3002/2019.(I.7.)AB határozatban – megerősítve, a 3076/2017. (IV. 28.)AB határozatban foglaltakat – az alábbiakban összegezte: „Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében előírt rendelkezés alapvető jogi oltalomban részesíti [a] tulajdont. Az Alkotmánybíróság felfogása szerint a tulajdon alkotmányjogi oltalma az értékgarancia és a közérdekű korlátozás ismérvei mentén elsősorban az állam közhatalmi beavatkozásaival szemben nyújt védelmet. Az Alkotmánybíróság emlékeztet az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében elismert tulajdonhoz fűződő jog körében kialakított következetes gyakorlatára, amely szerint az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével, sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványával, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi.” [3002/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [36]]

A tulajdoni várománynak a jogirodalomban többféle értelmezése van. Az Alkotmánybíróság a határozataiban megállapítja, hogy „a váromány, a szó legtagabb értelmében olyan jövőbeli jogszerzést lehetővé tevő függő jogi helyzet, amelyben a jogszerzés feltételei részben megvannak, míg további feltételei a jövőben vagy bekövetkeznek, vagy sem. Szűkebb értelemben várományon valamely alanyi jog megszerzésének jogilag biztosított lehetőségét értjük, amelytől a várományost az ellenérdekű fél önkényesen nem foszthatja meg (Szladits Károly: *A magyar magánjog vázlata. Budapest, 1933. 109. p.*)” [51/2007. (IX. 15.) AB határozat, ABH 2007, 652, 656].

Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése deklarálja egyrészt a hatóság kártérítési kötelezettségét jogellenes károkozás esetén, másrészt kötelezi a jogalkotót az erre vonatkozó törvényi szabályozás megalkotására [3218/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az Alkotmánybíróság szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése olyan alapvető jogot deklaráló rendelkezés, amelyet tényleges tartalommal a polgári jog közhatalom gyakorlásával okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályai töltenek ki, biztosítva ezen alkotmányos jog teljességét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése megteremti annak lehetőségét, hogy a hatósági eljárásban érintettek – „törvényben meghatározottak szerint” – érvényesíthessék kárigényüket a bíróságok előtt. A kártérítésre való konkrét jogosultságot – jogvita esetén – jogerős bírói döntés állapítja meg [3105/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [32]–[33]].

Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata és az Egyezmény figyelembevételére kapcsán megállapította, hogy a fordított ekvivalencia-elv a gyakorlatban azt jelenti, hogy az EJEE védelmi rendszere csupán minimumkövetelmény, amelyre az Alkotmánybíróság figyelemmel van, és köti a védelmi szinttel legalább azonos védelmi szint biztosítása [4/2013.(II.21.)AB határozat, Indokolás [19]] szükséges. A fordított ekvivalencia-elv

tehát a gyakorlatban azt jelenti, hogy az EJEE védelmi rendszere csupán minimumstandard, melyre az Alkotmánybíróság figyelemmel van döntései kapcsán, és kötve van a védelmi szinttel legalább azonos védelmi szint biztosítására.

Az EJEB gyakorlata szerint az állam a tulajdonjogot akkor védi, ha megfelelő jogorvoslat áll rendelkezésre az esetleges sérelmek orvoslására, ideértve a *kártérítést* is. A hosszan tartó bizonytalan állapot fontos tényező az állam felelősségének vizsgálatánál, egy peres eljárás kapcsán. A tevőleges kötelezettség különösen olyan állami lépésekre vonatkozik, amelyeket egy panaszos jogosan várhat el a hatóságoktól, és amelyek közvetlen kapcsolatban vannak a tulajdonhoz való jog békés élvezetével (*Hunguest Zrt. kontra Magyarország*, no. 66209/10, 2016. augusztus 30-án kelt ítélet). A tevőleges kötelezettségre vonatkozó teszt nem tér el lényegesen az általános tulajdonjog-korlátozási tesztől. Az államoknak ebben az esetben is van mérlegelési szabadsága, de a bíróság ilyenkor is hatékony és gyakorlati jogokat véd. Aránytalan és egyéni terhet a panaszos nem viselhet, amelynek eldöntésekor a beavatkozás jellege, a panaszos és a hatóságok eljárása a legfontosabb szempontok (*Szkórits kontra Magyarország*, no. 58171/09, 2014. szeptember 16-án kelt ítélet, §§ 34-40.).

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a *Pressos Compania Naviera S.A. és mások kontra Belgium*-ügyben a kontinentális belga kártérítési jogi szabályokra, valamint a belga Semmitőszék (Cour de Cassation) precedensértékű ügyére állapította meg, hogy a kártérítések (peres úton) a kár bekövetkeztétől érvényesíthetők, a kártérítési igény, mint olyan az Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikke szerinti „javaknak” felel meg, ezért arra az egyezményes védelem kiterjed (*Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium*, 20 November 1995, § 31, Series A no. 332). Éppen a *Pressos Compania*-EJEB ítéletnek ezen rendelkezését hívta fel a t. Alkotmánybíróság a 485/E/2003 AB határozatában, hogy a „jogos elvárás” (*legitimate expectation*, tulajdoni váromány) alkotmányjogi védelmét alátámassza (485/E/2003 AB határozat, ABH, 2008, 1973). Éppen ezért általánosságban a kártérítési igény az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés, jelen ügy keretei között, a vétkes közigazgatási szervvel szembeni kártérítési igény az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésére és az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése alatti tulajdoni váromány hatálya, azaz alapjogi védelem alá esik.

Ugyanez a következtetés vonható le a tulajdonjog-védelem horizontális hatályával kapcsolatos megközelítésről is. A *Kotov kontra Oroszország*-ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága rámutatott arra, hogy az államoknak pozitív intézményvédelmi kötelezettsége van a tulajdonjogában sértett személyek számára jogérvényesítésük lehetővé tételére, többek között az okozott károk megtérítésére irányuló per indítására (*Kotov v. Russia* [GC], no. 54522/00, 3 April 2012, § 113). Ahogy az az Alaptörvény XXIV. cikk (1)-(2) bekezdésének fent idézett alkotmánybírósági gyakorlata is mutatja, intézményvédelmi kötelezettség keletkezik a kártérítéshez való jog hatóságok károkozásával szembeni jogintézményének megteremtésére. Álláspontunk szerint azonban az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése nem pusztán deklaratív rendelkezés, hanem alanyi jogon közvetlenül érvényesíthető alapjog, mely szorosan összefügg egyrészt (1.) az állam immunitásának fokozatos megszüntetésének demokratikus jogállamokban észlelhető tendenciájára, másrészt (2.) az alkotmányos tulajdonvédelem azon aspektusával, ami azon a megfontoláson alapul, hogy a tulajdoni várománynak jogszabályon kell alapulnia. Márpedig a régi Ptk. 349. §-a ilyen rendelkezésen alapul. Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésének hatóköre nem korlátozódik a régi Ptk. 349. §-ának (és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:548. §-ának) magyar jogrendszeren belüli elérésére, hanem annak alapjogi tartalmának bíróság általi kirekesztése alapjogi sérelemhez vezethet.

A fenti elvek érvényesülése az adott ügyben

A per során, és a felülvizsgálati eljárásban is a hangsúly nem csak azon volt, hogy mikor kezdődött az elévülés, hanem hogy az [REDACTED] Zrt.-vel szembeni igényérvényesítés okán jogelődünk alappal bízhatott-e abban, hogy mindaddig, amíg az [REDACTED] Zrt.-vel szembeni igényérvényesítés tart, és ameddig több közhiteles nyilvántartás folyamatosan téves tulajdoni jogállapotot rögzít (közhiteles gépjármű-nyilvántartás és közhiteles ingózálogjogi nyilvántartás), valamint ameddig nem került abba a helyzetbe, hogy a tulajdoni várományát (a kártérítési igényét) alappal tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik.

Az elévülési szabályok és az alapjogilag védett károkozó hatósággal szembeni kárigény közös keresztmetszete végső soron az, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésével összhangban, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a korlátozását az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjogi teszt keretei között, a feltétlenül szükséges mértékben és arányosan korlátozták-e. Az elévülési szabályok, lévén a bírósághoz fordulás jogának korlátját jelenti, következményeként az anyagi alapjog korlátját is jelenti: a kártérítési igény elévültsége esetén jogi felelőtlenség helyzete áll elő.

A bíróságok elmulasztották értékelni azt a tényt, hogy jogelődünk folyamatosan perben állt, és az igényérvényesítése folyamatában (a Nyíregyházi Törvényszék előtti másodfokú eljárásban) ismerhette meg, 2018. április 1-én iratbetekintési jogát gyakorolva a károkozó magatartást, mint olyat, ami az igényérvényesítést a károkozó hatósággal szemben lehetővé tette. Éppen ezért az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panaszunk keretei között azt kell vizsgálnia, hogy az irányadó anyagi és eljárási szabályok alkalmazása a kérelmező által felhívott alapjogok szükséges és arányos mértékű korlátozását valósította-e meg.

A közigazgatási jogkörben okozott kár érvényesítése éppen azon menthető okból nem volt elvárható, mert a jogelődünk 2018. április 1-én ismerhette meg a menthető ok tekintetében leglényegesebb, e beadványunkhoz csatolt peres iratot. Ettől kezdve kellett biztosítani a bírósághoz fordulás jogát a közhatalmat gyakorló károkozóval szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére, valamint az anyagi jogi alapjogokra (Alaptörvény XIII. cikk (1) bek., Alaptörvény XXIV. cikk (2) bek.) tekintettel. A bírósághoz fordulás jogának kiiktatása azzal, hogy az ÉRF Zrt.-vel szembeni kárigény peresítését a 2018. április 1-i tudomásszerzést a téves gépjármű-nyilvántartási bejegyzésről (az [REDACTED] tulajdonjogfenntartása nélküli tulajdonjogátvezetésről, mint károkozó magatartásról) való tudomásszerzést figyelmen kívül hagyták, azaz figyelmen kívül hagyták az elévülés nyugvását, a menthetőséget okozó tényeket, és ezzel megfosztottak minket a bírósághoz fordulás jogától, a tisztességes eljárástól és a hatékony követelés-érvényesítéstől, az alapjogi sérelem gyökere. Alapjogi sérelemhez vezetett az is, hogy az [REDACTED] Zrt.-vel szembeni (sikertelen) igényérvényesítés miatt – noha ezen perben szereztem tudomást a hatósági károkozás tényéről - a bíróságok akadályozták kárigényünk érvényesítését a közhatalmi károkozóval szemben. A közhatalmi károkozásra, az említett tanúvallomás tanúsága szerint is, valóban 2010. szeptember 14. napján került sor. A menthető okokat azonban ehhez képest kellett volna vizsgálni. A jogelődünk ismeretlen tettes ellen sikkasztás miatt tett feljelentésére indult büntetőeljárásban, külön erre irányuló kérelmünk bírósági engedélyezését követően, 2018. április 1-én tekinthettünk be a büntetőügy irataiba, és készíthettük a perben is csatolt fotókat. A közhiteles nyilvántartások éveken át téves jogállapotot tanúsítottak, ezzel sértve

a közhitelesség mögötti közérdeket. Annak a jogelődünk működésére kiható jellegéről azonban tudomást egészen eddig az pontig nem szereztünk.

A fentiekre is tekintettel a perben az elévülési szabályok alkalmazása, az alperesi elévülési kifogásra tekintettel szükséges volt. Az elévülési kifogás vizsgálata során azonban a bíróságok kirekesztették a vizsgálódásból azt, hogy

1. a hatósági hibára jogelődünk átlagon felüli erőfeszítése révén derült fény;
2. jogelődünk tudomásszerzését a releváns károkozó magatartásról az állami szervek hátráltatták,
3. az [REDACTED] Zrt.-vel szemben indított per az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértően elhúzódnak volt, melyet végül a hatósággal szemben indított perek során az eljáró bíróságok az elévülési időn túli jogérvényesítésként róttak fel nekünk;
4. a járások kialakításáról, valamint az egyes ezzel összefüggő törvényes módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény (Járási tv.) végrehajtására vonatkozó a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 218/2012. (VIII. 13.) Korm.rendelet 2. sz. melléklete és 6/2. sz. melléklete szerinti közérdekű adatok nyilvánosságra hozatala hiányából fakadó menthető okokból, vagy akár ezen okok közül egynek a figyelembevételével való alkalmazása az elévülés nyugvása körében ahhoz vezetett volna, hogy a hatósági károkozás miatti kártérítési igényünk érdemében (jogalapjában és összecszerűségében) szűlethetett volna ítélet.

Azzal, hogy a bíróság a fenti, abszolút a jogi lehetőségeink határán túli, állami közrehatás miatti késlekedést az önhiba kategóriáján belül, semmint a menthető okok között vizsgálta, teljességgel kiűresítette az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésében foglalt hatóság által okozott károk megtérítéséhez fűződő jogomat. Az elévülés nyugvásanak kizárására a fenti érdekek Alaptörvény 28. cikk szerinti „józan ész” által is vezérelt ítélezési tevékenységi kereteket sértően, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének aránytalan jogkorlátozásával valósult meg.

Mindezekre tekintettel a támadott ítéletek kiűresítették az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdéséből és Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó hatósági károkozás miatti kárigény jogi úton való érvényesítéséhez, mint tulajdoni várományunk érvényesítéséhez fűződő alapjogunkat. A fentiek miatt, a támadott bírósági ítéletek alaptörvény-ellenességükre tekintettel kérjük, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 43.§ (1) bekezdése alapján a Kúria Pfv.III.21.484/2021/6. sz. ítéletét, a Debreceni Ítéltábla, Pf.I.20.239/2021/5. sz. ítéletét, a Debreceni Törvényszék 6.P.20.399/2020/33. sz. ítéletére kiterjedő hatállyal megsemmisíteni szíveskedjen.

Zárórész, egyéb nyilatkozatok és mellékletek

h) Nyilatkozat arról, hogy az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését

Előadjuk, hogy nem kezdeményeztük bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztését.

i) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példányának csatolása

A jogi képviselő részére a panaszos által adott, jelen alkotmányjogi panaszra kiterjedő meghatalmazást 1. szám alatt csatoljuk.

j) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Előadjuk, hogy nem járulunk hozzá nevünk és személyes adataink nyilvánosságra hozatalához.

k) Az érintettséget alátámasztó okiratok

Nyilatkozunk, hogy személyes érintettségünk fennáll, hiszen az eljárásban peres félként vettünk részt.

Jelen alkotmányjogi panasz mellékleteként csatoljuk az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolatát, így a jelen alkotmányjogi panasszal megtámadott

- Debreceni Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 6.P.20.399/2020/33. ügyiratszámú ítéletét 2. szám alatt;
- a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Pf.I.20.239/2021/5. ügyiratszámú határozatát 3. szám alatt;
- a Kúria Pfv.III.21.484/2021/6. ügyiratszámú ítéletét 4. szám alatt;
- valamint a Nyíregyházi Törvényszék 13.G.15-11-040012/56. ügyiratszámú ítéletét 5. szám alatt, továbbá a másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.142/2012/13. ügyiratszámú ítéletét 6. szám alatt és a Kúria Gfv.VIII.30.091/2013/9. ügyiratszámú ítéletét 7. szám alatt;
- az indítványozó panaszos cégkivonatát 8. szám alatt,
- [REDACTED] hatósági ügyintéző által tett tanúvallomásról készített jegyzőkönyvet 9. szám alatt csatoljuk.

l) Eljárási illeték

Az eljárás az Abtv. 54.§ (1) bekezdés alapján illetékmentes.

Budapest, 2022. október 17.

Tisztelettel:

[REDACTED]
kérelmező

[REDACTED]

[REDACTED]